

Oratie van ... :
Jacob Cats ...
mondelingh
ghedeaen in't Par
lament van de ...

Cats, Jacob,

125 B 14 c Br. 1652

National Library
of Sweden

7141

E. B.

ORATIE

Hout.
Stapel.
Poleur.

Van sijn Excellentie den Ambassadeur (Am)

JACOB CATZ, 1652

Ter occasie van dese laetste Zee-ghevecht tus-
schen den Engelsen Admirael ende den Admirael TROMP
voorgevallen, voor de Heeren Ghedeputeerde van 't
Parlement, ghedaen tot LONDEN.

Gedruckt voor Jacob Jansz. Anno 1652.

O R A T I E
Van sijn Excell. den Ambassadeur
J A C O B C A T Z.

Edele Heeren.

Mer sijn wy om een rampzalige ende een gantsch onverwachte sake; Ons is een schricklijck gerucht ter Oore gekomen, namelijk van een Zee-ghevecht tusschen de Vloote deser Republijcke, ende die van de Vereenighde Nederlanden gheschiet, daer de Onse d'oorlaeck van sulcken rampzalighen sake soud' n ghegeven hebben, 't ghevecht eerst begonnen, ende ghesticht vervolght hebben, waer uyt dan het legghen veelvuldigh onder de Man gaet, als of nu't Verbondt ghebroken ende den Oorlogh tusschen beyde Volckeren aenghevanghen ware. Door dese droevighe gheruchten verslagen zijnde, komen Wy desen Doorluchtigen Vergaderinghe aen-spreken, ende verklaren voor Godt van gantscher herten, dat de sake ghelijcke verhaelt wordt, gheschiet zy buyten kennisse en teghens de wille der H. H. Staten der Vereenighde Nederlanden, als oock van ons Ambassadeurs; En daer-en-boven doen kond dat de ghemoederen onser Heeren niet als Eendracht, Vrede, Alliantie ende innerlijcke vriendschap met desen Republijcke voor en hebben, ende niets anders van gantscher herten sijn wenshende: ondertusschen by teghenwoordighe occasie hebben niet willen na-laten Uwe Excell. te laten weten dat wy van den Admirael der Nederlandtsche Vloote schrijvens bekomen hebben, ghedateert den 30 des verleden Maents, in welcken, gelijk Uwe Excell. uyt de Cope der selve selfs sien kunt, d' occasie ende d'oorlaeck deses boven ghedachten gefechts gantsch anders beschreven wordt dan het gerucht hier uyt gestroyt mede brengt; in voeghen wy het de pijn waert achten de waerheyt der sake exactelijck te vernemen. In midler tijdt staet welaen te mercken, dat den Admirael Tromp, tot driemaal in sijn Brief met duydelijcke woorden is verklarende, dat hy anders gheen bevel van de Heeren Staten en hadde, dan te Zeylen tot de Vloote hemaen bevolen, ende de Kusten en Oorten onses Vaderlands waer te nemen, ende dat tot Oostende en Nieupoort toe ende verder niet; waer uyt dan so klaer als de Sonne is blijkende, dat dit de loutere waerheyt is, dat de sin der Heeren Staten der Vereenighde Nederlanden is, dat

dat in 't minste niets Vyandelijcken tegens de Vloote ofte andere Schepen deser Republijcke geattenteert wert. Soo dat, indien yets geschiet zy dat niet en betaende, volght nootwendigh, dat sulcks niet den boven-ghemelden Heeren Staten en treft, maer dien die by der sake geweest zijn, daer mogen sy voor staen. Wy hebben nu hier uyt speciale last van de boven-ghemelde Heeren Staten van Vrede-verbintenisse getraecteert, en hebben verleden dagen Uwe Commissarissen een schrijvens overgegeve, alwaer wy niet alleen de verschillen die in den handel voor-gevallen zijn, te rechte aengewesen, maer oock de maniere hoe de selve tot Eenigheyt gebracht ende met een ander verdragen soud' kunnen worden; in voegen wy nu alle daghen niets anders als een gewenschte eynde van soo goeden sake waren verwachtede, ende voorwaer in weynige uren tijds kan dese treffelijcke sake ten eynde gebracht worden. Ende dat nu sulcken voorname stuck-wercks, so hooglijck van alle vromen, en in sonderheyt van alle Geretormeerde Kercken begeert, door eenig onvoorsichigh ofte los-hoofdig persoon soude mogen afgebroken ende gestuyt worden, wie sal oyt dat gelooven? het Recht der Natuer ende der Volckeren is meer als genoegsam bekent, dat als in private saken een Procureur ende in publicke saecken een Ambassadeur de palen van sijn Nabuyren Landen berooft, als een wilt Dier sijne banden verbroken hebbonde eenigh schade begaen heeft, dat niet de Heeren, maer die 't feyt begaen hebben, daer aen verbonden zijn, in sonderheyt soo noch der sake improbatie daer by komē: 't welck sonder twijffel van de Staten der Vereenighde Nederlanden; (so de sake ghelijcke verhaelt wort geschiet zy) te verwachten hebben. Ondertusschen, eer de ander party gehoort zy, yets vyandelijcks 't attenteren, twijffele niet of soude een sake zijn, dat noch by Godt, noch by Menschen, ende voornamentlijck Christen-menschen kan goet geheten worden. Het is by alle Volckeren, die reden plaets geven, gebruycklijck, dat als yets mishandelt is, sy eerst klare kennisse van de sake nemen, en wanneer daer over satisfactie geschiet ofte aengheboden wort, sy dan hun vyandschap staken: ende niet wonder, dat alle Volckeren soo af-keerig van den Oorlogh ende so genegen gevonden worden tot bestellinge van Vrede, nademael den Oorlogh eygentlijck een wreede Beest is, een oorlaeck veler onheylen, ende een en kele Sund-vloet van onnossel bloet. De halven ettelijcke van de Heyligste Vaderen onser Religie, wel met recht verklaert hebben, dat oock een gerechtige Oorlogh behoorde gehaet te worden, in sonderheyt der Christenen die van onsen sachtmoedigen Heylandt andere luyden bloet te verschonen, als 't zijne gheleert hebben. Ende onder alderley
slag

slagh van Oorlogen, is die meest te verwerpen ende te verfoeyen die onder
sodanige Volckeren opgerockt wordt. d'Erfarentheyt leert ons, dat uyt de
belte ende genereulste Wijnen (soo die komen te verderven) den aldersterck-
sten Azijn wort. Voorwaer so dese twee van outs bevriende Volckeren, lief-
hebbers van eenderley Religie ende Vryheyt, aen Zee wonende, naeste na-
bueren, beyde een dapper ende strijdbare Natie, malkanderen komen te sto-
ten, wat isser anders te verwachten als hun beyder-zijdts nederlage en soda-
nige Victorie als men van Cadmus leest? ende wat sal daer anders uyt volgen,
als alle sijne Vrienden en Religions-verwandten te verdruckē en bedroevē,
den Vyanden te wille zijn, ende hun openbaerlijck occasie geven alle beyde
te beschadigen? Wel te recht (onfes oordeels) heeft seker geen geringste van
Uwe Schrijvers onse beyde Volckeren vergeleken by twee Aerde kruycken
op de Zee drijvende, met dese Sprucke daer by gevoegt, si collidimur, fran-
gimur: stoten wy te samē, so breken wy malkanderen. De goede Man heeft
de Naelde op 't hooft getroffen, en houden het daer voor dat U. E. oock van
dit gevoelen sulz zijn. Maer soo dese twee Natien tot een Verdragh komē,
lieve Godt! wat sien wy daer veel gelucks en goets te gemoet? daer by sal de
rechte Gods-dienst gevesticht, de Zee veylig gemaecta, allen Vyand n d'oc-
casie benomen werden, op eenig van beyde eenig moetwil te bedrijven, alle
onse Religions-verwanten sullen niet vreught overschut worden, ende dat
meest geacht moet werden, sal Godt Almachtigh hier uyt Lof, Prijs, Eer en
Dancklegginge tot den Hemel toe op-stijgen. Tot besluyt dan Edele Hee-
ren, bidden en te verfoecken wy wel ernstlijck, gelijk wy alrede voor twee
dagen hier ter plaetse, Uwe Excell. voor te houden van willen sijn geweest.

Vooreerst, dat ons een Cotype van 't verhael, ghelijck die ghedaen zys
ghelevert worde.

Ten anderen, dat ons geoorloft zy, het selvige aen de Heeren Staten der
Vereenighde Nederlanden over te senden, op dat d'andere party ghehoort
zijnde, de waerheydt beter bekent werde.

Ten derden, dat ondertusschen alle dinghen ongheschendt ende in hun
gheheel behouden worden.

Ten vierden, dat de Vrede-handelingh gheensins gheintermitteert en
worde, op dat alsoo voor het toekomende toodanighe rampsalighe voor-
vallen verhoet ende een Eeuwigh-duerende Vrede tusschen beyde beraemt
werde: 't welck alles dat de Goede Godt, d'Authour des Vredes, ons gelie-
ve te gunnen, is ons hertelijck bidde.